

PSALM 6 — TREASURY OF DAVID

 TITEL Deze psalm staat algemeen bekend als de eerste van de BOETEPSALMEN (de overige zes zijn Psalm 32, 38, 51, 102, 130 en 143). De taal in deze psalm past dan ook volkomen op de lippen van een boetvaardige zondaar. Ze drukt immers tegelijkertijd de droefheid (vers 4, 7 en 8), de vernedering (vers 3 en 5) en de diepe haat tegen de zonde (vers 8) uit. Dit zijn de onfeilbare kenmerken van een verbrijzelde geest wanneer die zich in de nood tot God keert. O Heilige Geest, werk toch in ons dié ware bekering, waarover men nooit berouw hoeft te hebben!

Het opschrift van deze psalm luidt: *“Een psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Neginoth, op de Scheminith”* (1 Kronieken 15:21). Dat wil zeggen: voor de opperzangmeester, te begeleiden met snaarinstrumenten, op de achtste (waarschijnlijk het octaaf). Sommigen denken dat dit verwijst naar de bas- of tenorsleutel, wat uitstekend zou passen bij de treurige toonzetting van deze ode. We begrijpen deze oude muzikale termen echter niet meer precies; zelfs de term *“Sela”* is nog altijd onvertaald gebleven. Dit hoeft ons niet te verontrusten. We verliezen door onze onwetendheid waarschijnlijk maar heel weinig, en het kan zelfs dienen om ons geloof te versterken. Het is immers een schitterend bewijs voor de hoge ouderdom van deze psalmen dat ze woorden bevatten waarvan de precieze betekenis zelfs voor de allerbeste kenners van het Hebreeuws verloren is gegaan. Dit zijn stellig bijkomstige (ik zou bijna zeggen: toevallige, als ik niet geloofde dat God het precies zo bedoeld had) bewijzen dat deze teksten authentiek zijn. Ze zijn wat ze beweren te zijn: de eeuwenoude geschriften van koning David.

INDELING — U zult merken dat deze psalm zich gemakkelijk in twee delen laat opsplitsen. Allereerst is er het pleidooi van de psalmist in zijn grote nood, dat loopt van vers 2 tot en met vers 8. Daarna klinkt er, vanaf vers 9 tot het einde, een heel ander thema. De psalmist heeft zijn toon veranderd. Hij verlaat de mineurtoonsoort en stijgt op naar verhevener klanken. Hij stemt zijn lied af op de hoge toonaard van het vertrouwen, en verklaart dat God zijn gebed heeft gehoord en hem uit al zijn benauwdheden heeft verlost.

UITLEG — Vers 2. Nu we het eerste deel als geheel hebben bekeken, zullen we het vers voor vers

overdenken. “O HEERE, *straf mij niet in Uw toorn.*” De psalmist beseft heel goed dat hij het verdient om bestraft te worden. Bovendien voelt hij dat deze bestraffing in de een of andere vorm over hem móét komen; zo niet tot veroordeling, dan toch op z'n minst tot overtuiging en heiliging. Het koren wordt immers gezuiverd door de wind, en de ziel door kastijding. Het zou uitermate dwaas zijn om te bidden tégen de gouden hand die ons door haar slagen juist verrijkt. Hij vraagt dan ook niet of de bestraffing helemáál achterwege mag blijven, want daarmee zou hij een verborgen zegen kunnen mislopen. Maar hij bidt: “Heere, *straf mij niet in Uw toorn.*”

Als U mij aan mijn zonde herinnert, is dat goed; maar o, doe het niet als Iemand Die in grimmigheid tegen mij ontbrand is, opdat het hart van Uw knecht niet wegzinkt in de peilloze wanhoop. Jeremia verwoordt het zo: “*Kastijd mij, HEERE! doch met mate; niet in Uw toorn, opdat Gij mij niet te niet maakt.*” Ik weet dat ik getuchtigd moet worden, en al deins ik hevig terug voor de roede, toch voel ik dat het in mijn voordeel zal werken. Maar o, mijn God, “*kastijd mij niet in Uw grimmigheid*”, opdat de roede geen dodelijk zwaard wordt en U mij, terwijl U slaat, niet tegelijkertijd doodt. Op precies deze manier mogen ook wij bidden: dat de kastijdingen van onze genadige God, als ze dan niet weggenomen kunnen worden, op z'n minst verzoet mogen worden door het besef dat ze niet voortkomen uit toorn, maar uit Zijn dierbare verbondsliefde.

Vers 3. “Wees mij genadig, HEERE, *want ik ben verzwakt.*” Hoewel ik het verderf verdien, laat Uw barmhartigheid toch medelijden hebben met mijn diepe zwakheid. Dit is de juiste manier om bij God te pleiten als we willen overwinnen. Voer niet Zijn goedheid of Zijn grootheid aan als argument, maar pleit vrijmoedig op uw zonde en uw volstreckte nietigheid. Roep het uit: “*Ik ben verzwakt*” – geef mij daarom, o Heere, nieuwe kracht en verpletter mij niet! Stuur de woedende storm niet af op zo’n kwetsbaar schip. Laat de wind mild zijn voor het geschoren lam. Wees teder en vol medelijden voor een arme, verwelkende bloem en knak haar niet van de steel.

Dit is ongetwijfeld precies het pleidooi dat een zieke zou gebruiken om het medelijden van zijn tegenstander op te wekken: “Wees mild voor mij, want ik ben verzwakt.” Een diep besef van zonde had de trots van de psalmist totaal gebroken en zijn geroemde kracht weggenomen. Hij voelde zich veel te zwak om de wet nog te kunnen gehoorzamen, totaal ontkracht door het innerlijke verdriet, en wellicht zelfs te zwak om de belofte vast te grijpen. “*Ik ben verzwakt.*” De grondtekst kan ook gelezen worden als: “*Ik ben iemand die kwijnt*”, of: die verdort als een aangetaste plant. Ach geliefden, wij weten maar al te goed wat dit betekent! Ook wij hebben ervaren hoe onze eigen

heerlijkheid bevlekt raakte en onze schoonheid verging als een bloem die verwelkt.

Vers 4. “Genees mij, HEERE, want mijn beenderen zijn verschrikt.” Hier bidt hij intens om genezing. Hij vraagt niet alleen om de verzachting van de kwalen die hem teisteren, maar om de volledige verwijdering ervan en om de genezing van de geslagen wonden. Zijn beenderen waren “geschud”, zoals het Hebreeuws letterlijk zegt. De schrik was zó hevig dat zijn botten ervan beefden. Niet alleen huiverde zijn vlees, maar zelfs zijn beenderen – de stevige pijlers van het menselijk lichaam – werden aan het wankelen gebracht.

“Mijn beenderen zijn geschud.” Ach, wanneer de ziel het volle gewicht van de zonde voelt, is dat ruim voldoende om de botten te doen rammelen! Het is genoeg om de haren te berge te doen rijzen wanneer een mens de vlammen van de hel ónder zich ziet, een toornend God bóven zich, en louter gevaar en twijfel róndom zich. Terecht kon hij uitroepen: “Mijn beenderen zijn geschud.”

Maar om te voorkomen dat we denken dat het hier enkel om een lichamelijke kwaal ging (hoewel zo’n kwaal best het uiterlijke teken kan zijn geweest), voegt de psalmist eraan toe: “Ja, mijn ziel is zeer verschrikt.” Zielenood is de werkelijke, diepste nood. Het is nog tot daaraan toe als de beenderen schudden terwijl de ziel standvastig is. Maar wanneer de ziel zélf zeer verschrikt is, beleven we ware doodsangst.

“En Gij, HEERE, hoe lange?” Deze zin breekt abrupt af. De woorden schoten hem tekort en zijn tranen verdrongen het kleine sprankje troost dat nog naar hem opstraalde. De psalmist bezat nog wel enige hoop, maar die hoop lag alléén in zijn God. Daarom roept hij uit: “O HEERE, hoe lange?” De komst van Christus in de ziel – bekleed met Zijn priesterlijke gewaden van genade – is de allerhoogste hoop van de boetvaardige zondaar. Inderdaad is de verschijning van Christus in de een of andere vorm altijd de grote hoop van de heiligen geweest.

Calvijns geliefde uitroep was: “Domine usquequo?” – “O Heere, hoe lange?” Zelfs de allerhevigste pijnen gedurende zijn zware leven konden hem geen ander woord ontlokken. Dit is stellig ook de roep van de zielen onder het altaar: “O Heere, hoe lange?” En dit is evengoed de kreet van de heiligen die smachtend wachten op de heerlijkheid van het Vrederijk: “Waarom zijn Zijn wagens zo lang in het komen? Heere, hoe lange?” Wij, die door de diepe overtuiging van zonde zijn heengegaan, weten wat het is om minuten als uren te ervaren en uren als jaren, zolang de barmhartigheid met haar komst op zich liet wachten. We wachtten op het aanbreken van de genade, zoals wachtters

uitzien naar de morgen. Vurig riepen onze bezorgde geesten: “O HEERE, hoe lange?”

Vers 5. “Keer weder, HEERE, red mijn ziel.” Zoals de afwezigheid van God de absolute oorzaak van zijn ellende was, zo zou Zijn terugkeer ruim voldoende zijn om hem uit zijn nood te verlossen.

“Verlos mij, om Uwer goedertierenheid wil.” Hij weet precies in welke richting hij moet kijken en welke arm hij moet vastgrijpen. Hij grijpt niet naar Gods linkerhand van gerechtigheid, maar naar Zijn rechterhand van barmhartigheid. Hij kende zijn eigen ongerechtigheid veel te goed om aan eigen verdiensten te denken of zich op iets anders te beroepen dan op Gods onmetelijke genade.

“Om Uwer goedertierenheid wil.” Wat een ijzersterk pleidooi is dat! Wat een ongekende pleitkracht heeft dit bij God! Als we ons op Zijn gerechtigheid zouden beroepen, wat hebben we dan in vredesnaam nog in te brengen? Maar als we vluchten tot Zijn barmhartigheid, kunnen we, ondanks de huiveringwekkende ernst van onze schuld, nog altijd roepen: “Verlos mij, om Uwer goedertierenheid wil.”

Let erop hoe vaak David in deze psalm de naam *Jehova* aanroept (in de vertaling aangeduid als HEERE in hoofdletters). Binnen vier verzen komen we die naam maar liefst vijf keer tegen. Bewijst dit niet dat deze heerlijke Naam overvloeit van troost voor de aangevochten heilige? Eeuwigheid, oneindigheid, onveranderlijkheid en zelfbestaan liggen allemaal in de naam *Jehova* besloten – en ze zijn stuk voor stuk een diepe bron van troost.

Vers 6. Nu werd David ook nog eens overvallen door een zware vrees voor de dood; de tijdelijke, maar wellicht ook de eeuwige dood. Hoe u het volgende vers ook leest, de kracht ervan is ongekend: “Want in de dood is Uwer geen gedachtenis; wie zal U loven in het graf?” Kerkhoven zijn nu eenmaal stille plaatsen; de grafgewelven weergalmen bepaald niet van lofzangen. Vochtige aarde bedekt stomme monden. “O Heere!” zegt hij, “als U mij spaart, zal ik U prijzen. Als ik sterf, dan verstomt in elk geval mijn sterfelijke loflied. En als ik in de hel omkom, zult U nooit nog enige dankzegging uit mijn mond vernemen. Er kunnen geen lofzangen van dankbaarheid opstijgen uit de vlammende put van de hel. Het is waar, U zult ongetwijfeld óók in mijn eeuwige verdoemenis verheerlijkt worden; maar o Heere, dan kan ik U niet meer vrijwillig verheerlijken. Dan zal er onder de mensenkinderen simpelweg één hart minder zijn om U te zegenen.”

Ach, arme en bevende zondaar, moge de Heere u de genade geven om dit krachtige argument te gebruiken! Het strekt God tot uiterste eer dat een zondaar gered wordt. Wanneer wij om vergeving

smeken, vragen we God niet om iets te doen wat Zijn banier zal bevleken of een schandvlek op Zijn blazoën zal werpen. Integendeel, Hij hééft een welbehagen in barmhartigheid. Het is Zijn eigen, geliefde eigenschap. Barmhartigheid eert God. Zeggen wij zelf ook niet: “Barmhartigheid zegent hem die geeft én hem die ontvangt?” In de meest verheven zin is dit waar van God: Hij verheerlijkt Zichzelf wanneer Hij barmhartigheid bewijst.

Vers 7. De psalmist geeft een ijzingwekkende beschrijving van zijn langdurige doodsstrijd: *“Ik ben moede van mijn zuchten.”* Hij heeft gezucht totdat zijn keel er hees van was; hij had om genade geroepen totdat het gebed voelde als een loden arbeid. Gods volk mag zuchten, maar ze mag niet morren. Ja, ze móéten soms zuchten omdat ze zo zwaar beladen zijn, anders zullen ze nooit oprecht kunnen juichen op de dag van hun bevrijding.

De volgende zin is, naar wij denken, niet helemaal krachtig vertaald. Hij zou eigenlijk moeten luiden: *“Ik zal mijn bed elke nacht doen zwemmen”* (precies wanneer de natuur om rust schreeuwt en ik het meest alleen ben met mijn God). Hij bedoelt te zeggen: “Mijn verdriet is nu al immens, maar als God mij niet uiterst spoedig redt, zal het niet vanzelf stoppen. Het zal juist zó in hevigheid toenemen, dat mijn tranen zo talrijk worden dat mijn bed erin zal zwemmen.” Het is eerder een angstige schets van wat hij vreesde dat zou gebeuren, dan een beschrijving van wat er al werkelijk was voorgevallen. Kunnen onze angstige voorgevoelens van toekomstig onheil geen krachtige argumenten worden die ons geloof kan gebruiken wanneer we smeken om huidige barmhartigheid?

Vers 8. *“Ik doornat mijn bedstede met mijn tranen. Mijn oog is doorknaagd van verdriet, is veroud vanwege al mijn tegenpartijders.”* Zoals het oog van een bejaarde man dof wordt door de ouderdom, zo zegt David: “Mijn oog is rood en uiterst zwak geworden van het wenen.” Zonde-overtuiging heeft soms zó’n zware weerslag op het lichaam dat zelfs de uiterlijke organen eronder lijden. Zou dit wellicht geen afdoende verklaring kunnen zijn voor sommige stuiptrekkingen en hysterische aanvallen die mensen tijdens de Ierse opwekkingen ervoeren toen de zonde-overtuiging hen raakte? Is het dan verrassend dat sommige zielen plotseling ter aarde storten en luid beginnen te schreeuwen, wanneer we zien dat zélfs David, onder Gods zware hand, zijn bed liet zwemmen in tranen en er voortijdig oud van werd? Ach broeders, het is een bloedernstige zaak om jezelf als een veroordeeld zondaar te voelen staan voor Gods heiligste rechterstoel. De taal in deze psalm is absoluut niet theatraal of gekunsteld, maar volkomen natuurlijk voor iemand in zo’n onbeschrijflijk droevige toestand.

Vers 9. Tot hiertoe was alles grauw en troosteloos, maar luister nu: *Uw harpen, gij bevende heiligen, Neem ze van de wilgen neer!* U kent uw tijden van wenen, maar laat ze kort zijn. Sta op, herrijs van uw mesthopen! Werp uw zak en as terzijde! Het gewezen mag dan in de avond intrekken, in de morgen zal er ongetwijfeld gejuich zijn. David heeft de ware vrede gevonden. Hij rijst op van zijn knieën en begint onmiddellijk zijn huis schoon te vegen van goddeloosheid: *“Wijkt van mij, al gij werkers der ongerechtigheid.”*

Het allerbeste verweer tegen een slecht mens is een flinke afstand tussen u beiden. “Ga weg; ik weiger nog langer met u om te gaan.” Bekering is een door en door praktische zaak. Het is niet genoeg om de ontheiliging van de tempel in ons hart slechts te bejammeren; we moeten de kopers en verkopers er met een zweep uitdrijven en de tafels van de geldwisselaars omvergooien. Een vergeven zondaar zal een diepe haat koesteren tegen exact dié zonden die de Zaligmaker Zijn kostbare bloed hebben gekost. Genade en zonde zijn ruziënde burenen; een van de twee móét het onderspit delven.

“Want de HEERE heeft de stem mijns geweens gehoord.” Wat een schitterend Hebraïsme, en wat een weergaloze poëzie is dit in het Nederlands! *“Hij heeft de stem van mijn gewezen gehoord.”* Heeft wenen dan een stem? Spreekt het gewezen? En in welke taal drukt het zich dan uit? Welnu, het spreekt in die universele taal die op de hele aarde wordt gesproken en begrepen, tot in de hemel aan toe. Wanneer een mens weent – of hij nu Jood of heiden is, barbaar of Scyth, slaaf of vrije – het betekent altijd hetzelfde. Wenen is de welsprekendheid van de smart. Het is een redenaar die nooit stottert en geen enkele tolk nodig heeft, want iedereen begrijpt hem direct.

Is het niet onuitsprekelijk zoet om te geloven dat onze tranen volkomen door God worden verstaan, zelfs wanneer woorden ons tekortschieten? Laten we tranen leren zien als vloeibare gebeden, en het wenen als een voortdurend druppelen van dringende voorbede dat zich zéker een weg zal banen, récht in het hart van de barmhartigheid, dwars door alle steenharde moeilijkheden heen. Mijn God, ik zal “wenen” wanneer ik niet meer kan pleiten, want U hoort de stem van mijn gewezen.

Vers 10. *“De HEERE heeft mijn smeking gehoord.”* De Heilige Geest had in de ziel van de psalmist het onwrikbare vertrouwen gewerkt dat zijn gebed gehoord was. Dit is dikwijls het voorrecht van de heiligen. Terwijl ze het gebed des geloofs bidden, krijgen ze niet zelden de onfeilbare zekerheid dat ze bij God de overwinning hebben behaald. We lezen van Maarten Luther dat hij – nadat hij bij een

bepaalde gelegenheid hard met God had geworsteld in het gebed – plotseling opspringend zijn binnenkamer verliet en jubelde: “*Vicimus, vicimus*” – “Wij hebben overwonnen, wij hebben bij God gezegevierd!” Een verzekerd vertrouwen is absoluut geen ijdele droom. Wanneer de Heilige Geest het ons schenkt, kennen we de onwankelbare werkelijkheid ervan en zouden we er niet meer aan kunnen twijfelen, zelfs al zou de hele mensheid onze vrijmoedigheid bespotten.

“De HEERE zal mijn gebed aannemen.” Hier dient een zegenrijke ervaring uit het verleden als bemoediging voor de toekomst. Hij hééft gehoord, dus Hij zál horen. Let hier goed op, o gelovige, en volg deze heilige redenering na.

Vers 11. “*Laat al mijn vijanden beschaamd en zeer verschrikt zijn.*” Dit is eerder een stellige profetie dan een vloek. We mogen het ook in de toekomstige tijd lezen: “*Al mijn vijanden zullen beschaamd en zeer verschrikt zijn.*” Ze zullen omkeren en op staande voet beschaamd worden; in één ondeelbaar ogenblik. Hun ondergang zal plotseling over hen komen. De dag van de dood is immers de dag van het oordeel; beide staan onomstotelijk vast en beide kunnen ieder moment aanbreken. De Romeinen zeiden al: “De voeten van de wrekende Godheid zijn met wol beschoeid.” Met uiterst geruisloze voetstappen besluipt de wraak haar slachtoffer, maar plotseling en volkomen verpletterend zal haar verwoestende klap zijn.

Mocht u dit toch als een harde vervloeking ervaren, bedenk dan dat de taal van de oude bedeling niet die van de nieuwe is. Wij bidden vóór onze vijanden, niet tégen hen. Moge God Zich over hen ontfermen en hen op de rechte weg brengen!

En zo toont ook deze psalm de volstrekte tegenstelling tussen de staat van de godvrezenden en die van de goddelozen. O Heere, laat ons voor eeuwig gerekend worden onder Uw volk!

VERKLARENDE AANTEKENINGEN EN TREFFENDE UITSPRAKEN

Gehele psalm. David was een man die buitengewoon zwaar werd beproefd, zowel door ziekte als door hardnekkige vijanden. In bijna alle psalmen over zijn verdrukkingen valt op dat zijn uiterlijke omstandigheden hem onvermijdelijk tot de diepe overtuiging van Gods toorn en van zijn eigen ongerechtigheid brachten. Hij was zelden ziek of vervolgd zónder dat dit direct zijn geweten verontrustte en zijn zonde in herinnering bracht. Dat zien we duidelijk in deze psalm, die geschreven is naar aanleiding van zijn ziekte (zoals blijkt uit vers 9), waarin hij zijn zielenood uitdrukt onder het diepe besef van Gods toorn. Al zijn andere smarten vloeiden uiteindelijk samen

in deze ene, onpeilbaar diepe bedding, net zoals kleine beekjes zich verliezen in een grote rivier en van naam en aard veranderen. Hij die zich aanvankelijk enkel bekommerde om zijn ziekte, wordt nu volledig in beslag genomen door zorg en verdriet over het gevaar voor zijn ziel. Precies hetzelfde zien we in Psalm 38 en op vele andere plaatsen. — *Richard Gilpin*, 1677.

Vers 2. “*Straf mij niet.*” God heeft twee middelen in handen om Zijn afgedwaalde kinderen weer tot gehoorzaamheid te brengen: Zijn Woord (waarmee Hij hen bestraft) en Zijn roede (waarmee Hij hen kastijdt). Het Woord gaat altijd voorop. Hij waarschuwt en vermaant hen door Zijn dienaren, die Hij in alle eeuwen heeft gestuurd om zondaars tot bekering te roepen. Daarvan zegt David zelf: “En Hij bestraffe mij”. Zoals een aardse vader zijn ongeregelde kind eerst met woorden bestraft, zo spreekt de Heere tot hen. Maar wanneer mensen de waarschuwingen van Zijn Woord hardnekkig negeren, grijpt God – als een goede Vader – naar de roede en slaat Hij toe. Onze Zaligmaker wekte de drie discipelen in de hof tot driemaal toe. Maar toen dat niets baatte, zei Hij hun dat Judas en zijn bende onderweg waren om hén te wekken die Zijn eigen stem niet had kunnen wekken! — *A. Symson*, 1638.

Vers 2. “*Jehova, straf mij niet in Uw toorn*”, enzovoort. Hij weigert de bestraffing niet in haar geheel, want dat zou onredelijk zijn. Hij beseft dat het missen van elke straf hem meer geestelijke schade dan nut zou opleveren. Wat hij ten diepste vreest, is de toorn van God, die zondaars met ondergang en verderf bedreigt. Tegenover toorn en verontwaardiging stelt David stilzwijgend de zachte, vaderlijke kastijding. Die laatste was hij bereid te dragen. — *Johannes Calvijn*, 1509-1564.

Vers 12. “*O HEERE, straf mij niet in Uw toorn.*” De toorn des Heeren? O, vreselijke gedachte! Hoe kan een schepsel, zo zwak als de mens, De storm van Zijn gramschap verdragen? Ach, waarheen te vluchten Om de straf te ontlopen die hij zo welverdiend heeft? Vlucht naar het kruis! Daar zal de grote verzoening De zondaar beschermen, als hij ootmoedig smeekt Om vergeving in ware en diepe boetvaardigheid, Met een geloof dat nimmer twijfelt. Dan zal de frons Van toorn verdwijnen van het aangezicht van God, Als een gitzwarte stormwolk die de zon niet langer dekt. — *Anoniem*.

Vers 2. “*Heere, straf mij niet in Uw toorn*”, enzovoort. Dat wil zeggen: leg mij niet de straf op die U in Uw wet heeft aangekondigd. 'Toorn' staat hier niet voor het absolute besluit of de uitvoering, maar voor de aankondiging. Zo zien we ook in Mattheüs 3:11 en Hosea 11:9: “Ik zal de hittigheid Mijns toorns niet uitvoeren.” Oftewel: Ik zal Mijn wraak niet ten volle uitvoeren zoals Ik haar heb aangekondigd. Wanneer God straft over de goddelozen, kondigt Hij haar niet alleen aan, maar vóórt

Hij haar ook uit; in dat geval staat 'toorn' voor de daadwerkelijke uitvoering van het oordeel. — *Richard Stock*, 1641.

Vers 2. “En kastijd mij niet in Uw grimmigheid.” O, bewaar toch het leven en de vrede in mijn binnenste, Zelfs als ik de slagen van Uw tuchtroede moet voelen! Dood mij echter niet, maar dood de zonde in mij, En schenk mij de zekerheid dat U mijn God bent. O, geef mijn ziel een zoete voorsmaak Van wat ik eenmaal in heerlijkheid zal zien! Laat mijn geloof en liefde in het stervensuur nog roepen: “Kom, o Heere, ik vertrouw mijzelf volkomen aan U toe!” — *Richard Baxter*, 1615-1691.

Vers 3. “Wees mij genadig, HEERE.” Om te vluchten en de toorn van God te ontkomen, ziet David in de hemel noch op de aarde enig middel. Daarom trekt hij zich terug tot God Zelf, tot Hem Die hem verwondde, ópdat Hij hem weer zou genezen. Hij vlucht niet met Adam in de struiken, zoekt geen waarzegster op zoals Saul, en boekt geen schip naar Tarsis zoals Jona. Nee, hij gaat in hoger beroep van een rechtvaardig en toornend God naar een genadig en barmhartig God; hij vlucht van Hemzelf naar Hemzelf. De vrouw die door de dronken koning Filips was veroordeeld, ging in beroep van 'Filips in beschonken toestand' naar 'Filips nuchter'. Precies zo gaat David in beroep van de ene Goddelijke deugd (gerechtigheid) naar de andere Goddelijke deugd (barmhartigheid). Er kan beroep worden aangetekend van de rechtbank van een mens naar de rechterstoel van God. Maar wanneer u voor Góds rechterstoel bent aangeklaagd, naar wie zult u dan nog vluchten? Tot niemand anders dan tot Hemzelf en Zijn genadetroon – de allerhoogste en laatste plaats van beroep! “Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde!” David omvat in de naam 'barmhartigheid' alle dingen. Het is als wat Jakob tegen zijn broer Ezau zei: “Dewijl het God mij genadiglijk verleend heeft, en dewijl ik alles heb.” Verlangt u iets uit Gods handen? Roep om barmhartigheid, want uit díé fontein zullen alle goede dingen voor u opwellen. — *Archibald Symson*.

Vers 3. “Want ik ben verzwakt.” Kijk eens welk een bijzondere redenaarskunst hij gebruikt om God tot handelen te bewegen: “Ik ben verzwakt.” Hij gebruikt een argument dat ontleend is aan zijn eigen zwakte! Dit zou een buitengewoon slecht argument zijn om een méns te bewegen u een gunst te verlenen, maar het is een onweerstaanbaar sterk argument om bij Gód te overwinnen. Als een zieke bij zijn arts komt en alleen maar klaagt over hoe zwaar de ziekte is, zegt de arts wellicht: “God helpe u.” Zoekt u raad bij een advocaat en legt u de zaak voor? Dat is een 'gouden vraag' die u geld kost. Vraagt u kleding aan een koopman? Hij wil contant geld of borg zien. Zoekt u de gunst van een hoveling? U zult uw beloning gereed moeten hebben. Maar als u voor God verschijnt, is het

allerkrachtigste argument dat u kunt gebruiken uw volstreekte nood, armoede, tranen, ellende en onwaardigheid. Als u deze eerlijk aan Hem belijdt, vormt dat een open deur om u te voorzien van alles wat Hij bezit. De tranen van onze ellende zijn krachtige pijlen om het hart van onze hemelse Vader te doorboren, opdat Hij ons verlost en medelijden toont met ons harde lot. Bedelaars leggen hun wonden open voor het oog van de wereld om voorbijgangers tot medelijden te bewegen. Laten wij net zo eerlijk onze ellende voor God beklagen, opdat Hij, als de barmhartige Samaritaan, bij het zien van onze wonden ons te zijner tijd helpt. — Archibald Symson.

Vers 3. “Genees mij”, enzovoort. David vraagt niet om geneesmiddelen uit overmoed, maar omdat de ziekte hevig is en de symptomen heftig zijn. Ze zijn zó gewelddadig dat zij *ad ossa* (tot in de beenderen) en *ad animam* (tot in de ziel) zijn doorgedrongen. “Mijn beenderen zijn verschrikt, en mijn ziel is zeer verontrust.” Daarom roept hij: “Genees mij!” Dat is exact de reden waarop hij deze tweede bede fundeert: “Genees mij, want mijn beenderen zijn verschrikt.” — John Donne.

Vers 3. “Mijn beenderen zijn verschrikt.” De Heere kan het allersterkste en meest ongevoelige lichaamsdeel Zijn ontzagwekkende toorn laten voelen, wanneer het Hem behaagt een mens aan te raken. Zelfs Davids beenderen waren hier verschrikt. — David Dickson.

Vers 3. De term 'beenderen' komt veelvuldig voor in de Psalmen. Als we de betekenis onderzoeken, ontdekken we dat het op drie verschillende manieren wordt toegepast. (1) Soms duidt het letterlijk op het fysieke menselijke lichaam van onze gezegende Heere aan het kruis: “Zij hebben Mijn handen en Mijn voeten doorgraven. Al Mijn beenderen zou Ik kunnen tellen.” (2) Soms heeft het een diepere verwijzing naar Zijn mystieke lichaam, de kerk. Dan staat het voor alle leden van Christus die onwrikbaar vaststaan in het geloof, en die door geen enkele vervolging of verzoeking aan het wankelen kunnen worden gebracht: “Al mijn beenderen zullen zeggen: HEERE, wie is U gelijk!” (3) In sommige gedeelten wordt de term beenderen toegepast op de ziele, de inwendige mens van de individuele christen. Dan staat het voor de standvastigheid van de ziel en de vastberaden moed die het ware geloof schenkt. Dat is exact de betekenis hier in Psalm 6: “Genees mij, HEERE, want mijn beenderen zijn verschrikt.” — Augustinus, Ambrosius en Chrysostomus; geciteerd door F. H. Dunwell, B.A., 1855.

Vers 4. “Mijn ziel.” Bondgenoten in de zonde zijn bondgenoten in de straf. De ziel wordt gestraft omdat zij de aanzet gaf, en het lichaam omdat het de daad uitvoerde. Als de opdrachtgever én de

uitvoerder, als de ontwerper én het werktuig – zo zullen de aanjager van de zonde én de dader samen hun gerechte straf ondergaan. – *John Donne*.

Vers 4. “O HEERE, *hoe lange?*” Hieruit kunnen we drie dingen opmaken. Ten eerste: God heeft voor al Zijn kinderen een afgemeten tijd bepaald waarin zij hun kruis dragen. Vóór dat vastgestelde moment komt de bevrijding niet. Ze moeten dus geduldig wachten, zonder te denken dat ze God de tijd kunnen voorschrijven of de Heilige Israëls de wet kunnen dicteren. De Israëlieten bleven stipt in Egypte totdat het volle getal van vierhonderddertig jaar voltooid was. Jozef kwijnde ruim drie jaar in de gevangenis totdat het uur van zijn verlossing sloeg. De Joden bleven zeventig jaar in Babel. Zoals een kundig arts zijn patiënt exact voorschrijft wanneer hij moet vasten, een dieet moet houden, én wanneer hij zich mag ontspannen, zo kent God de volmaakte tijden voor zowel onze vernedering als onze verhoging. Ten tweede: zie de ongeduldigheid van onze natuur in onze ellende! Ons vlees verzet zich voortdurend tegen de Geest en vergeet zichzelf zozeer, dat het ronduit met God in redeneringen treedt en met Hem twist. Dit lezen we in Job, Jona, en hier ook bij David. Ten derde: hoewel de Heere het verlichten van Zijn heiligen vaak uitstelt, heeft Hij daar een uitstekende reden voor, als we er goed over nadenken. Toen we onszelf koesterden in de hitte van onze zonden, riep Hij talloze keren door de mond van Zijn profeten: “O dwazen, hoe lang zult u nog in uw dwaasheid volharden?” En we wéigerden te luisteren! Geen wonder dus dat – nu wij onszelf in de hitte van de pijn bevinden en elke dag wel een jaar lijkt te duren – God niet direct wil horen. Laten we Gods rechtvaardige omgang met ons overdenken: zoals Hij riep en wij niet wilden horen, zo roepen wij nu en wil Hij wachten. – *A. Symson*.

Vers 4. “O HEERE, *hoe lange?*” Net zoals de heiligen in de hemel hun eigen *usque quo* hebben (“Hoe lang, o heilige en waarachtige Heere, voordat U het oordeel begint uit te voeren?”), zo hebben de heiligen op aarde evengoed hun *usque quo* (“Hoe lang nog, Heere, vóórdat U de uitvoering van dit oordeel van ons wegnéemt?”). Onze afwerende gebeden zijn echter niet gebiedend of richtinggevend; ze schrijven God Zijn wegen of tijden niet voor. Ook zij zijn, net als onze vragende gebeden, onvoorwaardelijk onderworpen aan de wil van God. Ze dragen allemaal dat onmisbare ingrediënt in zich dat Christus in Zijn eigen gebed legde: “Doch niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede.” Dit kruid van genade betekent *fiat voluntas*: Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel. In de hemel is er geen enkele weerstand tegen Zijn wil. Toch is er óók in de hemel een heilig dringen, een roepen om de bespoediging van het oordeel en de heerlijkheid van de opstanding! Zo

kunnen ook wij, hoewel we ons op aarde niet tegen Zijn tuchtigingen verzetten, Zijn kastijdingen ootmoedig voor Zijn aangezicht neerleggen. Het bezitten van dit diepe besef van Zijn ongenoegen is immers een van de primaire redenen wáárom Hij die roede zendt! Hij kastijdt ons, opdat wij de pijn ervan in al zijn hevigheid zullen voelen. Wanneer we dan, diep vernederd onder Zijn hand, met de profeet hebben beleden: “Ik zal des HEEREN gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd” (Micha 7:9), dán zal het Hem behagen om tot Zijn kastijdende engel te roepen: “Het is genoeg!” Dan verbrandt Hij Zijn roede, net zoals Hij toen Zijn verwoestende zwaard in de schede borg. — John Donne.

Vers 5. “Keer weder, HEERE, red mijn ziel”, enzovoort. In dit geestelijke beleg van God schuift de psalmist zijn stellingen steeds dichterbij. Hij begint in deze psalm met een áfwerend gebed; hij vraagt niets anders dan dat God niets tégen hem zal doen en hem zal sparen (“straf mij niet, kastijd mij niet”). Het kost een koning immers minder om gratie te verlenen dan om een pensioen uit te keren; en nog minder om een uitstel te geven dan een pardon. “Sparen” is niet veel gevraagd. Maar dan – zoals de wiskundige zei dat hij met een enorme schroef de hele aarde in beweging kon zetten, als hij maar één vast punt in het universum kreeg! – zo werkt het gebed. Zodra één oprecht gebed God heeft ‘vastgegrepen’, werkt het in op God, beweegt het God, en overwint het God volkomen.

David, die zo de voet tussen de deur had gekregen bij God, brengt zijn stellingen nu nóg dichterbij. Hij stapt over van een áfwerend naar een vragend gebed. Niet alleen of God niets tégen hem wil doen, maar of God ook daadwerkelijk iets vóór hem wil doen. God heeft de mens toegestaan om in de *Arcana imperii* – de uiterst geheime raadskamer van Zijn bestuur – te kijken. Hoe regeert Hij? Hij regeert op basis van precedënten! Hij kan Zich niet beroepen op besluiten van voorgangers of andere goden, want die zijn er simpelweg niet. Toch handelt Hij op basis van Zijn eigen precedënten. Hij handelt zoals Hij eerder handelde: aan hem die heeft, zal Hij meer geven (*habenti dat*).

Hij is bereid om Zich te laten bewerken, te laten overwinnen en Zich te laten aandringen door Zijn éigen historische voorbeelden! Alsof Zijn vroegere weldaden slechts dienden om ons te leren nóg meer goedheid te verwachten. Hij schrijft ons elke dag iets nieuws: *nulla dies sine linea* (er gaat geen dag voorbij zonder een lijn). Hij doet iedere dag weer iets voor ons. En dit is iets wat men bij andere meesters zelden ziet: Zijn eerdere voorbeelden zijn beter dan de originelen, Zijn latere barmhartigheden zijn groter dan de vroegere! En in dat vragende gebed, grootser dan het

afwerende, komen we aan in onze tekst: “Keer weder, HEERE, red mijn ziel; verlos mij!” — *John Donne*.

Vers 6. “Want in de dood is Uwer geen gedachtenis; wie zal U loven in het graf?” Heere, wees verzoend met mij! Als U besluit om mijn leven nu weg te nemen, zou het vreselijk voor mij zijn om te sterven vóórdát ik met U verzoend ben. Maar ik mag mij afvragen welke toename van heerlijkheid of eer het Ú zal brengen. Zal het niet oneindig veel heerlijker voor U zijn om mij te sparen, totdat ik door ware boetvaardigheid Uw gunst herwin? Dán kan ik leven om Uw barmhartigheid en Uw genade te prijzen en te verheerlijken! Uw barmhartigheid in het vergeven van zo'n grote zondaar, om U vervolgens te eren door levende daden van heilige gehoorzaamheid. Zó zal ik de onverslaanbare macht tonen van Uw genade, die mij veranderd heeft. Niets van dit alles zal gebeuren als U mij nu vernietigt; in dat geval openbaart U slechts Uw rechtvaardige wraak op zondaars. — *Henry Hammond, D.D., 1659.*

Vers 7. “Ik bezweek in mijn treuren.” Het lijkt een onbegrijpelijke wending in David – een man met zo'n grootse en heldhaftige geest – dat hij plotseling zo wegzinkt en terneergeslagen is. Overwon hij niet met dapperheid en grootmoedigheid Goliath, de leeuw en de beer? Maar kijk hem nu: hij snikt, zucht en weent als een kind! Het antwoord is eenvoudig; de Tegenstander bepaalt alles. Wanneer mensen of dieren zijn tegenstanders zijn, is hij méér dan overwinnaar. Maar wanneer hij te maken krijgt met de God tegen Wie hij zo diep gezondigd heeft, dan voelt hij zich minder dan niets.

Vers 67. “Ik liet mijn bed zwemmen.” Kletterende buien zijn uiteraard beter dan zachte dauw, maar toch is het al genoeg als God onze harten ten minste met dauw heeft bedekt en ons enig teken van een boetvaardig hart heeft gegeven. Zelfs als wij, in tegenstelling tot David, geen stromende rivieren van tranen hebben om uit te storten. Zelfs als wij de vloeiende fontein van Maria Magdalena missen. Zelfs als wij er niet (zoals Jeremia) naar snakken om een bron in ons hoofd te hebben om dag en nacht te bewenen. Zelfs als we niet als Petrus bitterlijk wenen. Als wij slechts bejammeren dat wij niet kúnnen klagen en treuren dat we niet kúnnen treuren. Ja, áls we de allerkleinste snikken van droefheid en tranen van berouw hebben, dan zijn die voor God aangenaam – zolang ze maar waar en oprecht zijn. De bloedvloeiende vrouw, die onopgemerkt slechts de zoom van Christus' kled aanraakte, was bij Hem niet minder welkom dan Thomas, die zijn vingers in de afdruk van de spijkers legde. God let niet op de hóeveelheid van de tranen, maar op de oprechtheid van ons berouw. — *Archibald Symson.*

Vers 7. “Mijn bed.” De plaats waar hij zondigde, is ook de exacte plaats van zijn bittere berouw – en zo hoort het te zijn! Waar we de plek van onze misstappen zien, moeten we in het hart worden gestoken en Hem juist dáár onophoudelijk smeken om vergeving. Zoals Adam zondigde in de hof, zweette Christus bloedige tranen in de hof. “Onderzoekt uw harten op uw bedden, en bekeert u tot de Heere.” Precies daar waar u zich behagelijk heeft uitgestrekt om kwade dingen te bedenken, bekeer u daar en maak die plek tot een heiligdom voor God. Heiligt door uw tranen elke plaats die u door zonde heeft verontreinigd! Laten wij Christus Jezus zoeken op ons eigen bed, samen met de bruid in het Hooglied, die zegt: “Ik zocht des nachts op mijn leger Hem, Dien mijn ziel liefheeft.” — Archibald Symson.

Vers 7. “Ik doornat mijn bedstede met mijn tranen.” Ik wéénde niet zomaar, ik dóórnatte het. De trouwe schapen van de grote Herder komen op uit de wasplaats. Ze brengen ieder tweelingen voort, en geen van hen is onvruchtbaar (Hooglied 4:2). Immers, na bij de drinkbakken te hebben gedronken, bracht ook Jakobs kudde sterke, gevlekte lammeren voort. David, die daarvoor als een verloren schaap had gedwaald, maakt hier van zijn bed een persoonlijke wasplaats. Hij is des te minder onvruchtbaar in gehoorzaamheid, naarmate hij nu vruchtbaarder is in de bekering! In Salomo's tempel stonden de koperen wasvaten om het vlees te reinigen van de dieren die op het altaar geofferd moesten worden.

De vader van Salomo maakt van zijn eigen tranen het water, van zijn kletsnatte bed het wasvat, en van zijn gebroken hart het altaar. Zijn offer is géén vlees van redeloze dieren, maar zijn hoogstpersoonlijke eigen lichaam: een levende offerande – dat is zijn redelijke godsdienst. Het Hebreeuwse woord dat hier wordt gebruikt, betekent letterlijk 'doen zwemmen', wat sterker is dan eenvoudig wassen. En zo vertalen verschillende uitgaven het ook: “Ik doe mijn bed elke nacht zwemmen.” Zoals de priesters destijds plachtten te baden in de reusachtige 'Gegoten Zee' opdat zij volkomen zuiver en rein zouden zijn wanneer zij de tempeldienst leidden, zo wast de koninklijke profeet zijn bed. Sterker nog, hij zémt in zijn bed! Hij laat zijn bed letterlijk zwemmen in tranen, dobberend op een zee van het donkerste verdriet en boetvaardige smart over zijn zonden. — Thomas Playfere, 1604.

Vers 7. “Ik doornat mijn bedstede met mijn tranen.” Laten wij een voorbeeld nemen en ons eigen bed elke nacht doornatten met onze tranen! Blaas de zonde niet slechts met tussenpozen uit, want dan zal ze als vuur weer oplaaien en des te harder vlammen. De zonde is immers als een stinkende kaars

die nét is uitgeblazen; ze wordt vliegensvlug weer ontstoken. Ze kan weliswaar zwaar gewond raken, maar net als een hond likt ze haar wonden met groot gemak weer heel. Een klein beetje tolerantie vermenigvuldigt de zonde exponentieel, als de koppen van de Hydra. Dus, met welk vuil de dagelijkse omgang ons ook bespat, laat de gulle tranen van de nacht het telkens weer genadeloos wegwassen! — *Thomas Adams*.

Verzen 7, 8. Zware zielenood gaat doorgaans hand in hand met uiterst pijnlijke lichamelijke ellende. Daardoor wordt een mens in elk deel gewond en in het nauw gedreven. “Er is niets geheels in mijn vlees, vanwege Uw gramschap,” zegt David. “De pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt” (Job 6:4). Diepe smart in het hart trekt onze natuurlijke levensgeesten ineen, waardoor al hun vitale bewegingen traag en zwak worden. Het arme, bedroefde lichaam neemt af en kwijnt onverbiddelijk weg. Daarom klaagt Heman: “Want mijn ziel is der tegenheden zat, en mijn leven raakt tot aan het graf.” Onder deze verpletterende inwendige strijd voelen we onze fysieke kracht razendsnel smelten, als was voor het vuur.

Droefheid verduistert de geesten, benevelt het oordeel, verblindt het geheugen voor alle aangename dingen en omwolkt het heldere deel van de geest, waardoor de levenslamp nog maar uiterst zwak brandt. In deze troosteloze toestand kan de mens niet anders dan een bleek, flets en terneergeslagen gelaat vertonen – als iemand die door blinde paniek en ontzetting is aangegrepen. Al zijn bewegingen zijn traag, en er blijft geen levendigheid of bedrijvigheid over. Een blij hart bevordert genezing, maar een verslagen geest verdroogt het gebeente. Dát verklaart die veelvuldige klachten in de Schrift: “Mijn sap werd veranderd in zomerdroogten.” “Ik ben geworden als een lederen zak in den rook.” “Mijn ziel kleeft aan het stof.” “Mijn aangezicht is gans bemodderd van wenen, en over mijn oogleden is des doods schaduw.” “Des nachts doorboort Hij mijn beenderen in mij, en mijn polsaderen rusten niet. Door de veelheid der kracht is mijn kleed veranderd. Hij heeft mij in het slijk geworpen, en ik ben gelijk geworden als stof en as” (Job 16:16, 30:17-19).

Vaak begint de nood van de ziel bij de zwakte en onpasselijkheid van het lichaam. Voortslepende fysieke ellende, zónder enig uitzicht op genezing, gaat de ziel op den duur benauwen. David, die zo vaak zwaar werd beproefd met kwellende ziektes en razende vijanden, zag zijn uiterlijke problemen áltijd omslaan in het dodelijke besef van Gods ontzagwekkende toorn over zijn zonde (zie Psalm 6:3, 4 en verzen 7, 8). Al zijn smarten vloeiden samen in deze ene, meest vreselijke gedachte: God is mijn vijand! Net zoals kleine beekjes zich verliezen in een majestueuze rivier en van aard veranderen,

gebeurt het vaak met ons. Wanneer de pijn langdurig scherp, uitzichtloos en hulpeloos is, beginnen wij te twifelen aan de oprechtheid van onze staat jegens God – zélf als we bij de eerste aanval daarvan weinig twijfel kenden. Kortom: een langdurige zwakte van het lichaam maakt de ziel buitengewoon vatbaar voor moeite en onrustige gedachten. — *Timothy Rogers, 'Trouble of Mind'.*

Vers 8. “*Mijn oog is doorknaagd.*” Talloze mensen misbruiken de stralende ogen die God hun gaf door er twee brandende kaarsen van te maken, om hun zo de weg naar de hel te wijzen! En precies dat betaalt God hen in gerechtigheid terug. Aangezien hun verstand verblind is door “de begeerlijkheid der ogen, de begeerlijkheid des vleses en de grootsheid des levens,” stuurt God ziektes om juist díé scherpe ogen onherstelbaar te verzwakken die zich zó gewillig in dienst van de duivel stelden. Hun eigen verdorven begeerte berooft hen nu genadeloos van het belangrijkste zintuig van hun lichaam.

Vers 8. “*Mijn tegenpartijders.*” Zeerovers laten een onbeladen, leeg vaartuig rustig voorbijgaan. Maar zodra ze een schip zien dat tot de rand is afgeladen met kostbare waren, vallen ze aan! Precies zo gaat Satan te werk. Een mens die geen sprankje goddelijke genade in zich heeft, laat hij voorbijgaan als een ongeschikte prooi. Maar wie beladen is met genadegaven – zoals de liefde van God, Zijn heilige vrees en andere geestelijke deugden – mag er zeker van zijn dat de satan hem zal proberen te beroven, naarmate hij ontdekt wélke schatten die mens in zich draagt. — *Archibald Symson.*

Vers 8. Datzelfde oog waarmee hij vurig en begerig had gekeken naar de vrouw van zijn naaste, is nu pikkedonker en vólkomen vertroebeld door zijn diepe verdriet en verontwaardiging over zichzelf. Hij heeft zichzelf vrijwel stekeblind gehuild. — *John Trapp.*

Vers 9. “*Wijkt van mij*”, enzovoort. Dat wil zeggen: u kunt nu wel weer vertrekken; want datgene waarop u wacht – namelijk mijn dood – zult u op dit moment niet krijgen. De Heere heeft de stem van mijn gewezen gehoord, dat wil zeggen: Hij heeft mij vol genade alles geschonken wat ik Hem met tranen vroeg. — *Thomas Wilcocks.*

Vers 9. “*Wijkt van mij, al gij werkers der ongerechtigheid.*” Zou een veel te hechte vriendschap en intimiteit met goddeloze dwazen niet terecht als een harde aanklacht tegen veel hedendaagse gemeenteleden gebruikt kunnen worden? Ik weet wel dat de mens een 'gezelschapsdier' wordt genoemd, maar heiligen mogen hun nalatigheid en lakse keuzes omtrent hun metgezellen daar nimmer achter verschuilen. Zélf de vogels des hemels en de dieren des velds hebben een afkeer

van 'ongelijksoortig' gezelschap ("Vogels van eenzelfde pluimage scharen zich samen"). Ik vrees wel eens dat veel mensen die graag voor eminent en rechtzinnig doorgaan in de theologie, tóch het geweldige verschil niet zien dat er is tussen natuur en wedergeboorte, zonde en genade, of de oude en de nieuwe mens – aangezien zowat alle gezelschap hun blijkbaar gelijk is. — *Lewis Stuckley*, "Gospel Glass", 1667.

Vers 9. "De stem mijns geweens." Wenen bezit wel degelijk een luide en onmiskenbare stem! Net zoals een orkestmuziekje over een kalme zeespiegel verder en harmonieuzer doorklinkt dan op het land, zó roepen met tranen doorweekte gebeden luider in Gods oren! Ze maken zoetere muziek dan wanneer tranen ontbreken. Toen Antipater in een lange brief een scherpe klaagzang over de moeder van koning Alexander aan de heerser schreef, antwoordde de koning hem: "Eén enkele traan van mijn moeder zal al haar fouten in één klap wegwassen." Zo is het ook bij God! Een boetvaardige traan is een onweigerlijke gezant. Zij keert nóóit onbevredigd of onbeantwoord terug van de Troon der genade. — *Spencer's Things New and Old*.

Vers 9. De goddelozen worden "werkers der ongerechtigheid" genoemd omdat zij vrij en gewillig zijn om te zondigen! Hun innerlijke drang en neiging van de geest is uitsluitend gefocust op het kwaad. En ze doen dit absoluut niet halfslachtig, maar buitengewoon grondig. Ze proberen of knabbelen niet stiekem even aan het lokaas (zoals een goed mens wel eens per ongeluk doet), maar ze slikken het gretig in één keer door, haak en al. Ze zitten er helemaal in en doen het volledig. Ze maken er echt een werk van, en zijn dus met recht de 'werkers der ongerechtigheid'. — *Joseph Caryl*.

Vers 9. Sommigen werpen wellicht op: "Mijn gestel en karakter zijn zó gevormd dat ik absoluut niet kan wenen! Ik kan makkelijker een rotsblok uitknippen dan denken één enkele traan te kunnen produceren." Maak u geen zorgen: áls u dan niet in tranen kunt wenen om de zonde, kunt u er dan wél om treuren? De hartverscheurende, verstandelijke treurnis in het verborgene is verreweg het beste. Er kan immense, verscheurende droefheid zijn, vólkomen zónder theatraal getraan. Een vat kan immers tot de rand vol zijn, ook als de stop er stevig in zit! Het is niet zozeer het wenende óóg dat God in de eerste plaats acht, maar veel meer het gebroken hárt. Toch wil ik beslist hun tranen niet stuiten die wél kunnen wenen. God nam immers de tijd om te kijken naar de tranen van Hizkia: "Ik heb uw tranen gezien" (Jesaja 38:5). Precies diezelfde zoute tranen van David produceerden magnifieke symfonieën in Gods oor: "De HEERE heeft de stem mijns geweens gehoord." Het is een

ontzagwekkend wonder, zelfs de blik van de engelen ten volle waardig, wanneer stralende druppels als kostbare parels geruisloos uit het boetvaardige oog van de zondaar druppelen! — T. Watson.

Vers 9. “De HEERE heeft de stem mijns geweens gehoord.” God luistert feilloos naar de stem van onze lege blikken. God hoort de stem van onze stille tranen door de bank genomen soms véél beter dan de stem van onze gesproken woorden! Het is immers de Geest Zelf Die voor ons bidt (Romeinen 8:26). Die smeekbede gaat gepaard met “onuitsprekelijke zuchtingen” (*gemitibus inenarrabilibus*), en daardoor uitsluitend via die weenende tranen die wij menselijkerwijs nooit in woorden gevat zouden krijgen! Precies die eerlijke, oprechte tranen – die zelf niet kunnen spreken (*ineloquacibus*, zoals Tertullianus die plek leest) – spreken luid en helder in de oren van God. Sterker nog: Hij hoort óók de tranen die we onmogelijk kunnen uiten!

Zoals de kenner het water in de ondergrondse aderen van de aarde ziet lánɡ voordat het zichtbaar opwelt aan de oppervlakte, zó ziet de almachtige God de tranen in het hart van de mens lánɡ voordat zij het gezicht vochtig maken! Ja, God hoort óók de onzichtbare tranen van die bedroefde ziel die door verstikkende droefheid onmogelijk nog kan wenen. Dit wegdraaien van de ogen, en het uitstorten van de smart van het hart via de ogen (waarbij God via een open venster een zompig hart dóór een droog oog heen kan zien!), vormt de aanzet tot de bekering. God lacht hierom, zoals een vader zich verkneukelt bij de eerste, onvolkomen woordjes van zijn kinderen, lánɡ voordat zij duidelijk spreken. Vanuit dit prille besef groeit een boetvaardige zondaar langzaam toe naar een woordelijk, theologisch en veel uitdrukkelijker gebed. Toen David dát stadium had bereikt met zijn stemmelijke gebeden, had God Zijn oor al lang geleend. En vanuit dát bidden kwam David tot dit overweldigende, dankbare vertrouwen: “De HEERE heeft gehoord, de HEERE zal onverminderd horen!” — John Donne.

Vers 9. Wat een waanzinnige en schokkende transformatie is dit plotseling! Maarten Luther zei terecht: “Het gebed is de bloedzuiger van de ziel, die het venijn en de zwelling er genadeloos en efficiënt uitzuigt.” Een ander theoloog beaamt dit: “Het gebed is een meesterlijke pleiter bij God, en weert als een effectieve geestuitdrijver zonde en ellende resoluut af.” Bernardus kon dit uit eigen ervaring volmondig beamen: “Hoe afgrijselijk vaak startte ik niet compleet de weg kwijt of wegglijdend in bodemloze wanhoop mijn gebed... om me vervolgens onherkenbaar triomferend en onomstotelijk overtuigd van vergeving te voelen!” Precies dít zegt David hier onomwonden: “Wijkt van mij, al gij werkers der ongerechtigheid; want de HEERE heeft de stem mijns geweens gehoord.”

En bedenk even hoe dit overkwam bij zijn hoonlachende vijanden! Weg! Eruit! Verdwij! Dit is een taalgebruik dat men normaal hanteert tegen duivels of agressieve honden, maar het is absoluut goed genoeg voor achterbakse figuren als Doëg of Simeï. En de Zoon van David zal exact deze woorden tegen Zijn vijanden spreken wanneer Hij ten oordeel verschijnt! — *John Trapp*.

Vers 10. “De HEERE heeft mijn smeking gehoord”, enzovoort. Tot driemaal toe stempelt en bekrachtigt de psalmist hier zijn volstreekte vertrouwen dat zijn gebeden verhoord en aangenomen zijn. Dit kan verwijzen naar het feit dat hij, net als Paulus (2 Korinthe 12:8) en zijn grote Tegenbeeld Jezus Christus in de hof (Mattheüs 26), zich daadwerkelijk tot driemaal toe smekend tot de troon had gewend. Ofwel is het bedoeld om de absolute zekerheid, de onwankelbare robuustheid van zijn geloof én de onpeilbare stroom van goddelijke vreugde maximaal te onderstrepen. — *John Gill, D.D., 1697-1771*.

Vers 11. “Laat al mijn vijanden beschaamd zijn”, enzovoort. Als dit al een vloek of een verwensing was, dan was die toch puur geneeskrachtig en bezat ze een barmhartige tint en aard (*rationem boni*). Hij wenste deze mensen als medemensen absoluut geen verderf toe! Het is veel eerder een *praedictorium*, een stellige profetische felheid. Als zij halsstarrig weigeren te erkennen dat God Zich heeft geopenbaard om Zijn dienstknechten te beschermen – en als zij moedwillig blijven ontkennen dat God Zijn kinderen gehoord en verlost heeft, en in hun verzet tegen Hem volharden – dán zullen zware oordelen hen onherroepelijk overkomen. De voltrekking van hun straf is 100% zeker, maar het uiteindelijke gevolg (voor henzelf) blijft onzeker. Want God alléén weet of Zijn snoeiharde kastijding op Zijn vijanden zal inwerken tot hun milde verzachting of tot hun bittere verharding.

Neem de tweede zinsnede: “Laat hen zeer verschrikt zijn.” Feitelijk wenst hij zijn vijanden hiermee geen greintje erger leed toe dan hemzelf al was opgedrongen! Dezelfde woordkeus domineerde immers eerder zijn éígen klacht! Hij schreeuwde kort daarvoor met exact die terminologie: *Ossa turbata* (“Mijn beenderen zijn verschrikt”) en *Anima turbata* (“Mijn ziel is verschrikt”). Omdat David ontdekt en ervaren had dat precies deze theologische verschrikking zijn reddende weg naar God was geworden, was het geen kwaadaardige vervloeking om zijn zieke vijand exact hetzelfde theologische medicijn toe te wensen dat hemzelf had genezen! De vijand was immers nóg veel ernstiger ziek aan dezelfde kwaal. Het is als op open zee, ná een zware storm.

Het levensgevaar is voorbij, maar de deining is nog altijd hoog. Het gevaar schulde in de windstilte

en de absolute zorgeloosheid ervóór, of in de storm zélf, doordat men Gods kastijding verkeerd uitlegde als een middel tot theologische verharding en afstomping. Maar wanneer een mens is gekomen tot déze 'heilige verschrikking' – om wezenlijk verontrust en geschokt te zijn door het pure besef van Gods verontwaardiging – dán is de storm gepasseerd en is Gods toorn weggewaaid. De ziel die in deze heilige verschrikking is aangekomen, bevindt zich op een uitstekende en directe koers naar herstel, kalmte en een rustige zekerheid van het geweten. — *John Donne*.

Vers 11. “Laat al mijn vijanden beschaamd en zeer verschrikt zijn”, enzovoort. Talloze treurige psalmen eindigen op deze grootse, hoopvolle manier. Het is om de gelovige te leren dat hij zijn blik onafgebroken vooruit moet richten en zichzelf voortdurend moet troosten met het uitzien naar díé grote Dag! De dag waarop zijn aardse strijd voorgoed gestreden is. Wanneer zonde en droefheid voorgoed verdampt zijn; wanneer plotselinge, onbeschrijfelijke en eeuwige verwarring de vijanden van de gerechtigheid als een loden deken zal bedekken. Dan zal het zak en as van de boetvaardige worden ingeruild voor het blinkende kleed der heerlijkheid, en élke schurende traan stolt tot een fonkelende edelsteen in zijn kroon. Op zijn bittere zuchten en kermen volgen dan de loepzuivere lofzangen van de hemel, getoonzet op de gouden harpen van de engelen. En zijn geloof zal voor altijd opgaan in het onbelemmerd aanschouwen van de Almachtige! — *George Horne*.

WENKEN VOOR DE DORPSPREDIKER

Vers 2. Een preek voor bedroefde zielen. **I. Gods tweevoudig handelen.**

1. *Bestrafing*. Bijvoorbeeld door een treffende preek, een oordeel over een medemens, een lichte beproeving in ons eigen leven, of een plechtige theologische vermaning in ons geweten door de Heilige Geest.
2. *Kastijding*. Deze volgt onvermijdelijk wanneer de 'bestrafing' wordt genegeerd. Uitingen zijn: pijn, theologische en fysieke verliezen, sterfgevallen, zwaarmoedigheid en andere zware beproevingen. **II. De kwaden die we hierin het allermeest moeten vrezen:** De theologische toorn en grimmigheid van God. **III. De uiterst doeltreffende middelen om deze kwaden af te wenden:** Oprechte vernedering, belijdenis, verbetering en een standvastig geloof in de Heere.

Vers 2. De absolute, grootste vrees van de ware gelovige: de toorn van God. Wat onthult deze vrees ten diepste in het hart? Waarom is deze theologische angst terecht? Wat neemt deze theologische

vrees definitief weg?

Vers 3. Het theologische pleit-arsenaal van de gelovige: het *argumentum ad misericordiam* (het onomwonden pleiten of roepen op grond van genade en barmhartigheid).

Vers 3. Eerste zinsnede: Goddelijke genezing.

1. Wat gaat daaraan theologische en fysiologisch vooraf? ("Mijn beenderen zijn verschrikt.")
2. Hoe wordt deze genade theologische theorie gewerkt of toegediend?
3. Wat zijn de theologische gevolgen (wat volgt erop)?

Vers 4. De psychologische en theologische ongedurigheid van het onversneden verdriet; de theologische zonden, het destructieve onheil en ten slotte de theologische genezing daarvan.

Vers 4. Een rijk en zwaarwegend theologisch thema ontvouwt zich. "Hoe lang zal God de theologische verdrukkingen van de rechtvaardigen in theologische theorie voortzetten of toestaan?"

Vers 5. "Keer weder, HEERE." Een smekend gebed. Ingeblazen door een theologische overtuiging van des Heeren verpletterende afwezigheid; opgewekt door zuivere genade; geflankeerd door theologische introspectie (hartonderzoek) en oprechte bekering; overeind gehouden onder zware theologische druk en urgent gevaar; gewaarborgd als het gaat om theologische verhoring; en bevattend een onversneden verzoek om alle denkbare theologische barmhartigheden.

Vers 5. Het theologische smeekgebed van de theologische, eenzame en verlaten heilige!

1. Zijn theologische toestand: Zijn ziel bevindt zich in theologische gevangenschap of levensgevaar.
2. Zijn theologische hoop: Deze ligt onwrikbaar verankerd in de theologische zekerheid van de terugkeer van de Heere.
3. Zijn theologische pleitgrond of wisselkoers: Uitsluitend de theologische barmhartigheid.

Vers 6. Hoe de Theologie de absolute opschorting, theologische ontmanteling of het fysieke theologische einde van de theologische (aardse) eredienst beoordeelt; bekeken vanuit theologische,

theorie-praktische perspectieven.

Vers 6. De absolute, niet-onderhandelbare theologische theorieplicht om God onophoudelijk te loven en te eren zolang wij op aarde leven.

Vers 7. De theologische tranen van de heiligen! Een studie naar hun theologische hoedanigheid, hun verbijsterende overvloed, hun inwendige invloed, theologische verzachting en uiteindelijk hun grootse, theologische eindbestemming.

Vers 8. De theologische of spraakmakende “Stem van het wenen.” Theologische exegese: Wat zij is en wat zij theologisch communiceert.

Vers 8. De uiterst theologische en vergeven ex-zondaar, en zijn abrupte theologische breekpunt met destructieve theologische (slechte) gezelschappen.

Vers 10. Oude, afgeronde theologische verhoringen uit het theologische verleden vormen het granieten theologische fundament voor actueel theologische theorie vertrouwen in het heden! “Hij heeft in theologische zin gehoord, ERGO: Hij theologische theorie zál theologische horen.”

Vers 11. De theologische en buitengewoon bittere schaamte en theologische verschrikking die – volgens Gods Theologische raadsbesluit – onwrikbaar voor de goddelozen is weggelegd.

WERKEN OVER DE ZESDE PSALM

- Een godvruchtige en vruchtbare uitleg over de Zesde Psalm, de eerste van de Boetepsalmen, in een heilig zevental; of: een godvruchtige en vruchtbare uitleg over de zeven psalmen van bekering. Door de heer Archibald Symson, laatstelijk predikant van de gemeente te Dalkeith in Schotland (1638).
- Preken over de Boetepsalmen, in *The Works of John Donne, D.D., Dean of St. Paul's* (1621-1631). Bezorgd door Henry Alford, M.A. In zes delen (1839).
- Over vers 6. *The Sick Man's Couch*; een preek gehouden voor de zeer edele prins Hendrik te Greenwich op 12 maart 1604, door Thomas Playfere, opgenomen in *Playfere's Sermons*.

© Vertaling Treasury of David door Teun van der Plas

